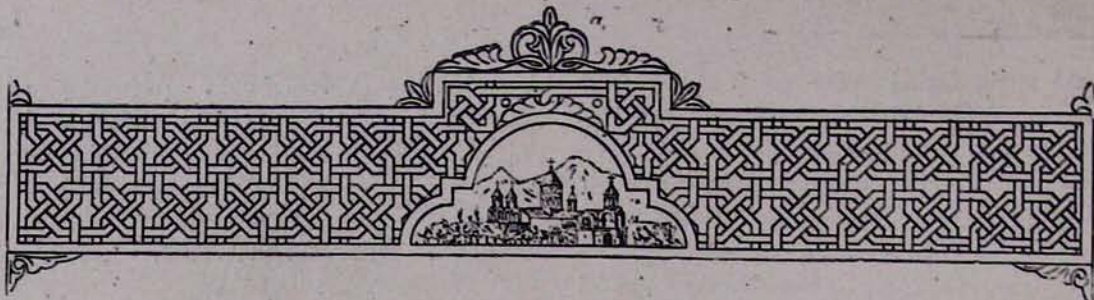

Խ Մ Բ Ա Գ Ր Ա Կ Ա Ն

«ԵԿԱՅԻ ՇԻՆԵՍՅՈՒԻ ՍՈՒՐԲ ԶԻՌԱՆՆ ԼՈՒՍՈՅ»

Ոկտեմբեր ամսվա 8—15 օրերը, Մայր Աթոռի և մեր եկեղեցու համար, հանդիսացան հոգևոր ուրախության, մխիթարության պատմական օրեր:

Հոկտեմբերի 8-ին, կիրակի օրը, հանդիսավորությամբ տոնվեց Վեհափառ Հայրապետի գահակալության վեցերորդ տարեդարձը:

Հոկտեմբերի 14-ին, շաբաթ օրը, Թարգմանիչ վարդապետների տոնին, Օշականում, հայրապետական սուրբ պատարագի մատուցմամբ, ապա Հոգևոր Ճեմարանում գրական-գեղարվեստական երեկոյթով տոնվեց Ս. Մեսրոպ Մաշտոցի ծննդյան 1600-ամյակը:

Հաջորդ օրը, հոկտեմբերի 15-ին, կիրակի, հավարտ սուրբ պատարագի, կրոնական արարողությամբ կատարվեց Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի նորաշեն տպարանի պաշտոնական բացումը:

Այս երեք սրտագին տոնախմբությունների և համագային հանդիսությունների լուսավոր առաջգր, հոգևոր շաղխը ՄԱՅՐ Ա. ԹՈՒ ՍՈՒՐԲ ԷԶՄԻԱՍՆԻ ԱՆՈՒՆՆ ՈՒ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆ ԷՐ:

Հայ ժողովրդի ֆրիստոնեական լուսավորության և դաստիարակության գործը սկսվել է Ս. Էջմիածնից: Հայ գիրն ու գրականությունը սկիզբ են առնում Ե դարից՝ նորից Ս. Էջմիածնից: Հայրենի հողի վրա, Մայր Աթոռի հովանու տակ է, որ հիմնվել է առաջին տպարանը ԺԸ դարի 70-ական թվականներին:

Վեհափառ Հայրապետի գահակալության վեցերորդ տարեդարձի, Ս. Մեսրոպ Մաշտոցի ծննդյան 1600-ամյակի և Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի նորակերտ տպարանի բացման բերկրալի հանդիսությունների մեջ, մեր եկեղեցին և հավատացյալ ժողովուրդը մի անգամ ևս միացրել էին իրենց որդիական երախտագիտությունը, սերն ու հավատարմությունը դեպի Ս. Էջմիածինը և նրա արժանավոր Գահակալը, խոնարհելով Ս. Էջմիածնի հոգևոր բարձունքից նառագայթող ԼՈՒՍՈՒ ԵՎ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՏԳԱՄԻ ԱՌԱՋ:

Վեհափառ Հայրապետի բազմազան գործունեության անցնող վեց տարիները ցույց են տվել արդարորեն, որ այսօր, հանձին Վազգեն Ա Ամենայն Հայոց Հայրապետի, Հայաստանյայց Առաքելական Եկեղեցին ունի իր ԶՈՀԱՔՆՐՎՈՂ, ԱԶՆՎԱԿԱՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏՆԵՐԻՅ մեկին, որը իր պայծառ մտքով, սրբազան հավատով, իր սուրբ և վստահելի ձեռքերի մեջ է պահում Հայ եկեղեցու գերագույն ղեկավարությունը և արխաբար, իր պարտքի խորունկ գիտակցությամբ, իր ուսերի վրա է կրում Ամենայն Հայոց Հայրապետության պատասխանատու լուծը, և այն կրում է խոր լավատեսությամբ ու հավատով դեպի իր ժողովուրդը, Հայրենիքը, դեպի եկեղեցին և բովանդակ հայության պայծառ ապագան:

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ՎԵՀԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ԳԱՀԱԿԱԼՈՒԹՅԱՆ ՏՈՆԸ ՏՈՆԸ Է Ս. ԷԶՄԻԱՍՆԻ, ՏՈՆԸ Է ԼՈՒՍԱՎՈՐՁԻ Ա. ԹՈՒՐԻ, ՏՈՆԸ ՀԱՅ ՄՏՔԻ ԵՎ ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՏՈՆԸ Ս. ՄԵՍՐՈՊ ՄԱՇՏՈՑԻ ԱՆՈՐԱՀ ԳՈՐԾԻ:

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի գահակալության տոնը նշելիս, մատնանշվում է այն հոգևոր, բարոյական, հայրենասիրական, մշակութային դերը, որը կատարում է այսօր Ազգիս Վեհափառ Հայրապետը հայ կյանքում, խոսավորչի պատմական Աթոռի վրա բազմած, Ս. Մեսրոպ Մաշտոցի դրոշակը ձեռնում:

Ս. Մեսրոպ, որի ծննդյան 1600-ամյակն ենք տոնում այս օրերին, ԱՆՅԱՄԱՔԵԼԻ ՀՈՒՅԻՎՈՐ, ԻՄԱՅԱԿԱՆ ԱՂԱՅՈՒՐՆ Է ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ՀԱՎԵՐԺՈՒԹՅԱՆ, «գերազանցեալ քան զամենայն... մոտ ծննդական... բանիւ պայծառ» (Խորենացի), «իրով աւետարանական և ռազմապատմական գնացիւք» (Կոչում):

Դրի ու դպրության, լուսավորության և մշակույթի նկատմամբ բաց է եղել հայ ժողովրդի ազատասեր և լուսավորող հոգին:

Վեհափառ Հայրապետ, Ս. Մեսրոպ Մաշտոցի ծննդյան 1600-ամյա հոբելյանի առթիվ ասված էր պերճիմաստ խոսքի մեջ, նշում էր. «ԺՈՂՈՎՈՐԴԻ ԽՈՍՍՄ ԼԵԶՎԻ ՇԱՂԱՆԻՆ ԶԵՎ ԵՎ ԿԱՆՈՆ ՏՎԱԾ ԷՐ ԱՆ, ԿՈԶԵԼՈՎ ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՈՒՆ ՀԱՎԵՏ ՄՇՏԱՆՈՐՈՐ ԿՅԱՆՔԻ», «ԲՅՈՒՐԵՂԱՅՆԵԼՈՎ ՀԱՅ ԼԵԶՈՒՆ ԵՎ ԴԱՐՁՆԵԼՈՎ ԶԱՅՆ ԳՐԱԿԱՆ ԼԵԶՈՒ, ԲՅՈՒՐԵՂԱՅՈՒՆՆ ԵՆԵՎ ՀԱՅ ՄՏԱՆՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ, ՀԱՅ ԻՄԱՅԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ, ՎԱՍՆԶԻ ՀԱՅՏՆԻ Է ՄԵԶԻ ԱՅՍՕՐ, ԹԵ ԼԵԶՈՒՆ ԵՎ ՄՏԱՆՈՒՄԸ ՄԻԱՏԵՂ ԿԱԶԻՆ ՈՒ ՄԻԱՏԵՂ ԿԶԱՐԳԱՆԱՆ ԵՎ ԶԻՐԱՐ ԿՊԱՅՄԱՆԱՎՈՐԵՆ»:

Արդարև, նշում է Վեհափառ Հայրապետը, «սխալ պիտի ըլլար Մեսրոպ Մաշտոցը նժարի վրա դնել միայն հայ տառերու իր գյուտով և Աստվածաշունչի բարգմանությամբ»: Ս. Մեսրոպ բացավ աստվածային իմաստության և մարդկային հանճարի անսպառ աղբյուրները մեր ժողովրդի բոլոր սերունդների համար:

Ս. Մեսրոպ Մաշտոցի «լույս ձեռքերով» հայերենի բարգմանված աստվածաշնչական առաջին նախադասությունը՝ «ՃԱՆԱԶՆԻ ԶԻՄԱՍՏՈՒԹԻՒՆ ԵՆ ԶԽՐԱՏ, ԻՄԱՆԱՎ ԶԲԱՆՍ ՀԱՆՃԱՐՈՅ», երբեք պատահականություն չէր: Առակաց գիրքը խրատում էր հաճախ լսավածային իմաստությունը և մարդկային հանճարի գործերը, գիրք, որ սկիզբն է գիտության, առաջադիմության: Ս. Մեսրոպ Մաշտոց աստվածային այդ իմաստության և հանճարի մեջ էր գտնում հայ ժողովրդի կենսունակությունը, ուժը, երիտասարդությունն ու ապագան:

Մեսրոպյան երկաթագրի խորհրդի մեջ, հայ ժողովուրդը վերահասու եղավ, Կոչումի պատկերավոր բացատրությամբ, «ԱՍՏՈՒՍ-

ՄԱԴՈՐՍ ՍՔԱՆԶԵԼԱԳՈՐԾՈՒԹՅԱՆՑ» և խորամուտ եղավ «ԱՌ ԺԱՄԱՅՆ ՎԱՂՎԱՂԱԿԻ ԱՄԵՆԱՅՆ ԻՐԱՅ»:

Ահա այս է Մեսրոպ Մաշտոցի գործի հավերժական նշանակությունը:

Եվ ԱՎԵԼԻՆ ՏԱԿԱՎԻՆ, — ասում է Վեհափառ Հայրապետը իր խոսքում, — ՀԱՅ ԻՄԱՅԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԹՈՆՔՈՎ ՈՒ ԶԱՐԳԱՅՈՒՄՈՎ, ՏԱԿԱՎ ԱՐԹՆՅԱՆ ՈՒ ԱՃԵՑԱՆ ՀԱՅ ԱԶԳԻ ՀՈԳԵԿԱՆ ԲՈՂՈՐ ԹԱՔՈՒՆ ՈՒԺԵՐԸ ԵՎ ԱՅՍՊԻՍՈՎ ՀԵՏԶԵՏԵ ՄՆՈՒՆԴ ԱՌԻՆ, ՀԵՏԶԵՏԵ ՆՈՐԱՆՈՐ ԿԱՏԱՐՅԱՎ ԶԵՎԵՐ ՍՏԱՅԱՆ ՈՒ ԲԱՐՁՐ ԿԱՏԱՐՆԵՐՈՒ ՀԱՍԱՆ ՀԱՅ ԲԱՆԱՍՏԵՂՈՒԹՅՈՒՆԸ, ՀԱՅ ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ, ԵՐԱԺՇՏՈՒԹՅՈՒՆԸ, ԵՎԱՐԶՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՄՅՈՒՍ ԱՐՎԵՍՏԵՐԸ:

ԱՄԵՆ ԻՍԿԱԿԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՎ ՎԱՎԵՐԿԱՆ ԱՐԺԵՔ, ՄԵՐ ԱՆՅՅԱԼԻՆ ՄԵԶ, ՍԿԶՐ ԿԱՌՆԵ Ս. ՄԵՍՐՈՊԻ ՏԵՍԻԼՔԵՆ ՈՒ ՀԱՆՃԱՐՆԵՆ»:

Դարեր շարունակ Ս. Էջմիածինն է զվարճել մեր ժողովրդի հոգևոր-իմացական գործունեությունը:

«Իրաք, մեր օրերուն տպագրված գիրքն ու գրականությունը ուղիղ շարունակությունն են մշակութային այն մեծ գործին, որուն հիմք դրին Ս. Սահակ Պարթև և Ս. Մեսրոպ Մաշտոց, — գրում է Վեհափառ Հայրապետը Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի տպարանի բացման առթիվ գրած իր հոկտեմբեր 16 թվականի սրբատառ կոնդակում:

1666 թվականին, Հակոբ Զուղայեցի կաթողիկոսի օրով (1655—1680) Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնից ուղարկված օրինակի վրա, տպվում էր առաջին հայ Աստվածաշունչը Ամստերդամում:

1771 թվականին Սիմեոն Երևանցի կաթողիկոսը (1763—1780) Հայաստանում բաց էր անում առաջին տպարանը Մայր Աթոռի հովանու տակ՝ «ամենայն պարագայի», այն կոչելով հայ ժողովրդի «լուսատուրքան վերակացու» (Խորենացի) Ս. Դրիգոր Լուսավորչի անունով:

Դարերի հոլովույթի մեջ, շարունակվում էր Ս. Մեսրոպի գործը, Մայր Աթոռի հովանու տակ:

Եվ դարեր ենտո, 1961 թվականի հոկտեմբերի 15-ին, Վազգեն Ա Ամենայն Հայոց Հայրապետը, իր գահակալության վեցերորդ տարեդարձի բարեբաստիկ առիթով, կատարում էր Մայր Աթոռի նոր տպարանի բացումը, տպարան, որը «կոչված է լույսի նոր վառարան մը դառնալ մեր եկեղեցիի և համայն հայ ժողովուրդի կյանքին մեջ», — ինչպես նշվել է նույն կոնդակում:

Մայր Աթոռի նոր տպարանը, որը սրտառույց նվերն է բովանդակ Ամերիկայի հայու-

թյան, Վեհափառ Հայրապետի գահակալության մեծագործություններից մին պիտի մնա պատմության մեջ, որպես շարունակությունը Ս. Մեսրոպի մշակութային մեծ գործի:

Որևէ ժողովրդի մեծությունն ու արժանիքը չափվում են նրա մշակույթով, գրականությամբ, արվեստներով, ինչպես նաև նրա բարոյական, հոգևոր արժանիքներով:

Այդպիսին է նաև մեր ժողովուրդը:

«ՀԱՆԻ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ,— պատգամում է Վեհափառ Հայրապետը,— ՄՇԱԿՈՒԹԱՍԻՆ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴ ԵՂԱՍ Է ԱՆՑՅԱԼԻՆ ՄԵՋ, ՄՇԱԿՈՒԹԱՍԻՆ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴ Է ՆԱԵՎ ԱՅՍՕՐ. ԱՅՍ Է ՄԵՐ ԱԶԳԻ ԱՄԵՆԱԲՆՈՐՈՇ ՀԱՏԿԱՆԻՇԸ: ԱՅՍ ԻՐՈՂՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ Է ՄԵՐ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻ ԳՈՅՈՒԹՅԱՆ ԻՄԱՍՏԸ: ԱՅՍ ՃՇՄԱՐՏՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ Է ՆԱԵՎ ՄԵՐ ԱԶԳԻ ԱՊՐԵԼՈՒ ԻՐԱՎՈՒՆՔԸ»:

Այսօր, երբ նշում ենք Վեհափառ Հայրապետի գահակալության վեցերորդ տարեդարձը, ոգեկոչում ենք հիշատակը հայ ժողովրդի մեծ լուսավորիչ Ս. Մեսրոպի և ուրախանում ենք ազգովին Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի հովանու տակ բացված լույսի նոր վառարանով, որ տպարանն է, ուխտենք հավատարիմ մնալ մեր նախնիքներից մեզ ժառանգ մնացած հոգևոր, բարոյական, իմացական մեր արժեքներին և ապրեցնել մեր կյանքի մեջ այն մեծ ԳՈՐԾԸ, որի համար գիշեր-ցերեկ աշխատեցին, փրկեցին, ու հանախ նահատակվեցին մեր լուսաբնակ նախնիքները:

Թող միշտ պայծառ մնա հայ ժողովրդի սրտի մեջ՝ ԼՈՒՅՍԻ ԽՈՐԱՆԸ, ՀԱՎԱՏԻ ՀՈՒՐԸ, ՆԱԽՆՅԱՑ ԱՌԱՔՈՒՆՈՒԹՅԱՆ ՍԵՐԸ, ՀԱՅՐԵՆՅԱՑ ՈՂԻՆ, որպեսզի արժանավոր ժառանգները լինենք մեծ լուսավորչի՝ Ս. Մեսրոպի ՏԵՍԻԼՔԻ ԵՎ ԳՈՐԾԻ:

